

Brenner-Daly Zsuzsanna

Segédanyag az Erasmus+ Felnőttoktatási munkatársak mobilitása projektek kidolgozásához

Erasmus+

Ahhoz, hogy a felnőttkori tanulás minősége folyamatosan javuljon, elengedhetetlen az e területen dolgozók továbbképzése, és a szervezetek szakmai tevékenységének megújítása. Az Európai Bizottság azzal a céllal hozta létre az Erasmus+ felnőttoktatói mobilitás pályázattípusát, hogy a felnőttkori tanulókkal foglalkozó munkatársak megismerjék az aktuális trendeket, elsajátítsák és beépítsék a legújabb technológiákat és módszereket a napi szakmai tevékenységbe.

A felnőttkori tanulás fogalomrendszere az Erasmus+ programon belül

Az Erasmus+ program Pályázati útmutatójában (Programme Guide) található felnőttkori tanulás (magyar szóhasználatban felnőttképzés, felnőttoktatás) definíciója igen általános, és tág teret enged a pályázóknak, de egyértelműen kizárja a szakmai célú képzést. **Ez alapján felnőttkori tanulásnak tekinthető bármely formális, nem formális vagy informális keretek között megvalósuló nem szakmai célú képzés.**

A pályázatírás megkezdése előtt kiemelten fontos számba venni a szervezet felnőttkori tanulókkal kapcsolatos tevékenységét, különösen abban az esetben, ha a felnőttkori tanulás nem tartozik a szervezet fő profiljába. Érdemes alaposan átgondolni, hogy melyek azok a programok, amelyek célcsoportjai a felnőtt tanulók, és meghatározni a felnőttkori tanulókkal foglalkozók körét a szervezetben belül.

Az alábbi rövid összefoglaló segítséget nyújt a felnőttkori tanulás Erasmus+ programon belüli értelmezéséhez.

A **formális tanulás**¹ szűkebb értelemben az iskolarendszerű – az általános és középiskolai oktatást foglalja magába (pl. felnőttek általános iskolájában folyó oktatás), és az állam által elismert bizonyítvánnyal, oklevéllel zárul.

Iskolarendszerű felnőttoktatás lehet az alapkészségek fejlesztése felnőtteknek (ún. második esély iskolák), a felnőttek általános iskolái, a felnőttek gimnáziuma.

A **nem-formális tanulás** körébe az oktatási intézményen/iskolán kívüli, szervezett, célorientált információszerzési tevékenységek tartoznak, amelyek elvégzése után a képzésben résztvevő felnőttek általában nem kapnak formális, államilag elismert végzettséget igazoló bizonyítványt.

Iskolarendszeren kívüli oktatás/képzés lehet:

- témáját tekintve: általános készségek, nyelvi vagy informatikai kompetenciák fejlesztése, kulcskompetenciák fejlesztése, vállalkozói és vezetői kompetenciák fejlesztése, személyiségfejlesztő tréning, módszertani képzés stb.
- formáját tekintve: klubtevékenységek, táborok, műhelyfoglalkozások stb.

Összességében minden olyan program, amely a felnőttek általános kompetenciáinak, műveltségének fejlesztését szolgálja, hozzájárul a társadalmi esélyegyenlőség elősegítéséhez, a foglalkoztatathatósághoz, az állampolgári kompetenciák kialakulásához és fejlesztéséhez szükséges, vagy a társadalmi kohézió növelését, bizonyos csoportok társadalmi kirekesztődésének csökkentését támogatja.

Az **informális tanulás** életünk természetes velejárója, mindennapi tevékenységeink (munka, család, pihenés, szórakozás stb.) gyakorlása közben végzett nem tudatos, spontán tanulás.

Mely intézmények pályázhatnak? Kik tartoznak a felnőttkori tanulási szektorba az Erasmus+ program szerint?

Bármely szervezet, amely a felnőttkori tanulás területén aktív, és formális, nem formális vagy informális keretek között nem szakmai célú képzéseket, tréningeket nyújt felnőtt tanulóknak:

- felnőttek általános iskolái, felnőttek gimnáziumai
- népfőiskolák
- nyelviskolák
- kulturális intézmények (pl. múzeumok, könyvtárak)
- közművelődési intézmények
- felnőttek oktatásával foglalkozó civil szervezetek,
- felnőttek oktatásával, kompetenciafejlesztésével, mentorálásával foglalkozó tanodák

1 Farkas Éva: Segédlet a felnőttkori tanulás fogalmának értelmezéséhez és a pályázati ötletek inspirálásához

- szakmai szervezetek, érdekképviselői szervezetek, szociális partnerek vagy a munka világának egyéb képviselői, beleértve a kereskedelmi kamarákat is
- felnőttek oktatásával is foglalkozó sportszervezetek
- sajátos nevelési igényű személyek felnőttoktatási intézményei
- hatósági engedéllyel rendelkező (felnőttképzési törvény hatálya alá tartozó) felnőttképzési intézmények vagy szabadpiaci szolgáltatást nyújtó képző intézmények
- felnőttek oktatásával is foglalkozó felsőoktatási intézmény
- pályaaorientációs, pályaválasztási tanácsadó és tájékoztató szolgáltatást nyújtó szervek
- munkáltatók (vállalatok), akik saját dolgozóik általános kompetencianövelő képzésével is foglalkoznak
- kutatóintézetek stb.

Mert kivételek mindig vannak...

Itt érdemes megerősíteni, hogy a program nem zárja ki a szakképző, köznevelési, felsőoktatási és ifjúsági szervezeteket sem, amennyiben azok a felnőttkori tanulás területén (is) aktívak, és a pályázatban részletesen bemutatják ezt a tevékenységüket, valamint a mobilitásban résztvevő felnőttoktatókat, felnőtt tanulókkal foglalkozó munkatársakat (pl.: oktatásszervezők), azok szakmai területét, tapasztalatát.

Néhány példa erre vonatkozóan:

- Pályázatot nyújthat be az a szakképző intézmény, amely felnőttek számára felzárkóztató programot szervez (pl.: kulcskompetenciák fejlesztése - írás, olvasás, számolás-, azzal a céllal, hogy ezt követően sikeresen részt vehessenek a szakmát nyújtó képzésükben).
- Pályázhat például az a felsőoktatási intézmény, amely felnőttek (felsőoktatási tanulmányaikat befejezettek) nyelvoktatását végzi.
- Sikeres pályázó lehet az az ifjúsági szervezet, amely a korai iskolaelhagyók (vagyis az oktatási rendszeren kívüli) fiatal felnőtteket fejleszt azzal a céllal, hogy visszatérjenek a formális, iskolarendszerű képzésbe, és befejezzék tanulmányaikat.
- Ugyanígy pályázhat az a köznevelési intézmény is, amely felnőttek esti oktatását végzi, és a felnőtt tanulókat felkészíti az érettségire vagy általános iskolai tanulmányaik befejezésére.

A példák sorát lehetne folytatni. Amennyiben kérdés merül fel, hogy a szervezet pályázhat-e a felnőttkori tanulási szektorba, kérjük, forduljanak a nemzeti iroda munkatársához, és kérjenek konzultációs lehetőséget!

Kik a felnőttoktatók a program szerint? Kik vehetnek részt a felnőttoktatói mobilitási tevékenységekben?

A projektek résztvevői lehetnek a felnőttkori tanulókkal foglalkozó szervezet munkatársai, vezetői, oktatói és állandó önkéntesei.

A program tehát lehetővé teszi, hogy a vezetők, adminisztratív területen dolgozók (pl.: oktatásszervezők) és a szervezettel szorosan együttműködő felnőttkori tanulókat segítő önkéntesek is utazzanak, azonban fontos, hogy minden esetben kerüljön bemutatásra a leendő résztvevő felnőttkori tanulóval kapcsolatos feladatköre, tapasztalata.

Ki a felnőtt tanuló?

Felnőtt tanuló az a személy, aki befejezte vagy megszakította tanulmányait, de valamilyen formában (formális, nem formális vagy informális módon) újrakezdi a tanulást.

A Tempus Közalapítvány honlapján számos példa található arra vonatkozóan, hogy kik tartozhatnak a célcsoportba.

www.tka.hu/palyazatok/108/felnott-tanulas/-erasmus

www.tka.hu/docs/palyazatok/ka1_kalauz_ae_2018_v2.pdf - 8-10. oldal

www.tka.hu/docs/palyazatok/pavilony_2015-01_issuu.pdf - 40-41. oldal

Milyen tevékenységeket lehet végezni a mobilitási projekteken belül?

- *Oktatási tevékenység:* a szervezet munkatársa egy külföldi partnerszervezetenél oktat vagy tréninget vezet.
- *Szervezett kurzuson vagy továbbképzésen való részvétel:* a szervezet munkatársa egy külföldi kurzuson vagy továbbképzésen vesz részt szakmai fejlődése érdekében.

- *Szakmai látogatás (job shadowing)*: lehetővé teszi, hogy a szervezet munkatársa egy külföldi, a felnőttek tanulása területén aktív szervezet munkáját megfigyelje.

A szakmai célú, államilag elismert szakképesítés (OKJ) vagy államilag el nem ismert szakmai végzettség megszerzésére irányuló, munkakör betöltésére jogosító (FEOR-ba besorolható) képzések, illetve a hatósági képzések, a felsőoktatási képzések, és a pedagógus továbbképzések nem tartoznak a felnőttkori tanulás szektorba!

A projekt kereteit kijelölő általános célok

A pályázatírás megkezdése előtt szükséges áttekinteni és megérteni az Erasmus+ program általános célkitűzéseit, amelyek a projekt kereteit is kijelölik. E keretek között érdemes a projekt céljait, tevékenységeit, eredményeit átgondolni, megtervezni.

Az Európai Bizottság célkitűzése a **felnőttkori tanulás területén dolgozó szakemberek továbbképzése** azzal az általános céllal, hogy:

- fejlődjön releváns szakmai kompetenciájuk, munkájuk minősége javuljon;
- tájékozottak legyenek a nemzetközi gyakorlatokról, szakpolitikákról, oktatási rendszerekről;
- ismerjék a felnőttek tanulásával kapcsolatos trendeket, ezzel utat nyissanak a nemzetközi gyakorlatok átvételének;
- jobban rálássanak a formális és nem formális oktatásra, annak munkaerő-piaci aspektusaira;
- megértsék és adekvát oktatási választ adjanak a társadalmi, nyelvi és kulturális sokszínűség kihívásaira;
- jobban megértsék a megváltozott képességű, fogyatékkal élő felnőtt tanulók igényeit;
- fejlődjön idegennyelv tudásuk;
- a képzésnek köszönhetően jövőképük, karrier lehetőségük javuljon, motiváltságuk és elégedettségük nőjön a napi munkavégzés során.

A mobilitási tevékenység tágabb célja nemcsak a felnőttoktatók továbbképzése, hanem ezáltal a felnőttkori tanúlással foglalkozó szervezet fejlesztése is.

A szervezetek képesek legyenek európai, nemzetközi térben működni:

- javuljon a menedzsment, a nemzetközi együttműködést támogató stratégiaalkotási képesség;
- fokozott nemzetközi együttműködés valósuljon meg az európai felnőttkori tanúlással foglalkozó szervezetek között;
- növekedjen a pénzügyi erőforrások elérése (nemcsak EU-s alapoké), és ezzel együtt magasabb színvonalú legyen a nemzetközi projektek tervezése, megvalósítása és nyomon követése.

Innovatív és fejlődőképes szakmai tevékenység valósuljon meg a felnőtt tanulók elégedettsége érdekében:

- vonzóbb, az elvárásokra és a szükségletekre reflektáló programok kidolgozásával;
- az oktatók szaktudásának, képzettségének fejlesztésével;
- a külföldön szerzett kompetenciák elismerésével és beszámításával;
- hatásosabb tevékenységek szervezésével, amelyek a helyi közösségek javát szolgálják.

Modernebb, dinamikusabb és elkötelezett szakmai környezet kialakítása a szervezeten belül:

- a szervezet készen álljon a jó gyakorlatok, új módszerek átvételére, alkalmazására;
- nyitott legyen az együttműködésre más társadalmi, oktatási és munkaerő-piaci kör-

- nyezetben működő szervezettel;
- képes legyen a munkatársak szakmai fejlesztésének stratégiai tervezésére úgy, hogy az megfeleljen az egyéni igényeknek és a szervezeti céloknak.

Az általános célkitűzések mellett a tervezés során érdemes figyelembe venni - de nem kötelező - az éppen aktuális **európai év tematikáját**, amelyről az Európai Unió hivatalos oldalain, illetve a Nemzeti Iroda honlapján lehet tájékozódni.

Javaslatok a projekt tervezéséhez és kidolgozásához

Az eddigi pályázati tapasztalatok alapján az alábbi szempontokat érdemes szem előtt tartani a projekt kidolgozásakor:

- A pályázatban egyértelmű legyen a felnőttkori tanulás fókusz, akkor is, ha a szervezet más területen is végez szakmai tevékenységet (lásd fent).
- A pályázatot a felnőttkori tanulás területén aktív szervezet nyújtsa be. A pályázó szervezet mutassa be ezen tevékenységét, amelyet a pályázat Európai fejlesztési terv részében megfogalmazott stratégiai célok is támasszanak alá.
- A kiutazók minden esetben a felnőttkori tanulás területén dolgozzanak. Amennyiben már a pályázatírás során megtörtént a kiutazók kiválasztása, úgy kerüljön bemutatásra az adott munkatárs tapasztalata. Amennyiben még nem választották ki a kiutazókat, úgy legyen egyértelmű, hogy milyen felnőttkori tanulással kapcsolatos tevékenységet lát el a lehetséges résztvevő.
- A projekt felnőttkori tanulási hasznosulása legyen egyértelmű. A mobilitás résztvevője elmehet bármely kurzusra, tanulmányútra, vagy végezhet oktatási tevékenységet, amely hozzájárul szakmai fejlődéséhez, de az ott elsajátított ismereteknek direkt vagy indirekt módon a felnőttek képzésében kell hasznosulnia. (Indirekt hasznosulás lehetséges, ha nem az oktató a résztvevő, hanem a vezető vagy az adminisztratív dolgozó, de egyértelműen kimutatható, hogy ettől a felnőttkori tanulás minősége javulni fog.)
- Javasolt a szervezeti méretet és a munkatársak számát figyelembe venni a kiutazások tervezésekor. Minden esetben biztosított legyen a megfelelő szervezeti kapacitás a projekt kivitelezéséhez.
- Érdemes olyan továbbképzést választani, amely Magyarországon nem érhető el. Amennyiben Magyarországon is elérhető a képzés, úgy javasolt részletesen megindokolni, hogy miért külföldön kívánnak részt venni rajta.
- Ha a szervezet tanulmányúton kíván részt venni, akkor készítsenek egy vázlatos munkatervet, amely bemutatja a tanulmányút szakmai feladatait.
- Fontos a kiutazók számának indoklása, amennyiben ugyanarra a képzésre, konferenciára, tanulmányútra többen utaznának. A pályázatban javasolt megindokolni, hogy miért küld a szervezet ugyanazon helyre két vagy több munkatársat. Ebben az esetben kerüljön bemutatásra, hogy a résztvevők milyen különböző fókusszal, megfigyelési szemponttal vennének részt a mobilitásban.
- Mindig legyen egyértelműen beazonosítható, hogy melyik munkatárs melyik mobilitásban kíván részt venni.

- Érdemes kerülni a dagályos, általános bemutatásokat, a pályázat kidolgozásakor törekedjenek a pályázók a konkrétumok bemutatására, akár példákkal illusztrálva (felnttek tanulásával kapcsolatos tevékenység, tapasztalat, célcsoport, célok, tevékenységek stb. területén).
- Az Európai fejlesztési tervben megfogalmazott szervezeti stratégiai célok, az egyéni képzési célok legyenek összhangban. A projekt tevékenységek (kiutazások célja, tartalma), valamint azok eredményei e célokra épüljenek.
- Ütemterv készítése. A pályázati űrlap több ponton kérdez rá a tevékenységek ütemezésére (szervezési feladatok, kiutazások). Annak érdekében, hogy ne maradjon ki egyetlen tevékenység, feladat sem, érdemes mind a projektmenedzsment feladatokat, mind a kiutazásokat egy összefoglaló táblázatban láttatni. A pályázatot készítőket rendeljenek a feladatokhoz időpontokat és felelősöket is.
- Együttműködés és kommunikáció. Sok esetben a pályázók csak a kommunikációs csatornák használatára, és a kommunikáció gyakoriságára térnek ki a válaszadás során. A partnerekkel való együttműködés bemutatása is hangsúlyos kell, hogy legyen. Itt javasolt bemutatni a partnerek főbb feladatait, és felelősségeit, láttatni azt, hogy az együttműködés jól tervezett, szervezett, és a feladatok megosztása kiegyensúlyozott.
- Az értékelés bemutatásakor ki kell térni az értékelendő területek bemutatására, az értékelés gyakoriságára és az értékelés módszerére, eszközeire. Az értékelés terjedjen ki a mobilitásokra és a projektmenedzsment feladatokra is (szervezés, kommunikáció, együttműködés, disszemináció stb.) Javasolt indikátorokat használni, és az eredményességet ez alapján mérni. Indikátorok használatakor meg kell adni a kiindulási adatokat is, ezek nélkül a mutatók nem értelmezhetőek, ellenőrizhetőek.
- Az eredmények terjesztésének tervezésekor törekedjenek a pályázók a reális, de sokszínű disszeminációs terv kidolgozására. A terv tartalmazzon minél több konkrétumot a célcsoportra, a csatornára, a gyakoriságra és az időbeli elosztásra vonatkozóan. Érdemes jelezni a pályázatban, hogy melyek azok a tevékenységek, amelyek a projekt futamideje alatt megvalósulnak, és melyek azok, amelyek a zárást követően kerülnek kidolgozásra. A disszeminációs tevékenységbe javasolt a partnereket is bevonni.

Lehetséges projekt témák, ötletek

A szervezeti és a tematikus sokszínűség kombinációja miatt nehéz lenne teljes körűen bemutatni a lehetséges témaköröket. Amennyiben a szervezet és a választott képzés megfelel a fent bemutatott felnőttkori tanulás kritériumainak, úgy bátran kezdjék el kidolgozni pályázatukat!

Ötletadóként álljon itt néhány általános téma. Ezek elsősorban szervezett képzéseken és tanulmányúton valósulhatnak meg.

- Bármely területen dolgozó felnőttoktató módszertani és kommunikációs továbbképzése az oktatás minőségének és a felnőtt tanulók elégedettségének javulása érdekében.
- Módszertan és interkulturális kommunikáció elsajátítása a társadalmi, nyelvi és kulturális sokszínűség kihívásaira reflektálva.
- Fogyatékkal élő felnőtt tanulók igényeinek jobb megértése.

- Az infokommunikációs technológia hatékony alkalmazása a felnőttek oktatásában: e-learning tananyagfejlesztés, app-ok, interaktív tábla stb.
- Nyelviskolákban dolgozó szakemberek módszertani, (szak)nyelvi továbbképzése, új infokommunikációs technológiák elsajátítása, amely interaktívvá teszi a tantermi vagy az otthoni munkát.
- Az oktatásszervezés hatékonyságának növelése, kommunikáció a felnőtt tanulókkal, hatékony marketing a célcsoport jobb elérése érdekében.
- A vezetői (menedzsment) kompetenciák fejlesztése: hatékony vezetés, a felnőttkori tanulás szervezése, stratégiaalkotás, forrásbővítés, a szervezet nemzetközi kapcsolatainak fejlesztése, projekt alapú együttműködés e területen.
- Minőségfejlesztés a felnőttkori tanulás területén: minőségirányítási rendszerek, értékelési módszerek, eszközök, a mérést szolgáló mutatók köre, az önértékelés gyakorlata.
- Nyelvtudás fejlesztése különösen azon felnőttoktatók, oktatásszervezők esetében, akik külföldi felnőtt tanulókkal dolgoznak.
- Nyelvtudás fejlesztése a nemzetköziesítés érdekében: kommunikáció nemzetközi együttműködések során, projektmenedzsment.

Néhány további speciális pályázati téma a teljesség igénye nélkül, amely rávilágít a tematikai sokszínűségére:

- autóvezetés-technikai továbbképzés, amely a szakoktatókat felkészíti a fogyatékkal élő felnőtt tanulók képzésére, jogosítványhoz juttatására
- részvétel tanfolyamon, amely felkészíti a felnőttoktatókat várandós anyák, szülők továbbképzésére hátrányos térségekben
- a múzeumi felnőttkori tanulást segítő élő interpretáció tanulmányozása
- magyar néphagyományok oktatása külföldön felnőtt tanulóknak
- szociális munkások tanulmányútja a fiatal felnőtt hajléktalanok esetkezelése, reintegrációja érdekében

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ AZ ERASMUS+ FELNŐTTOKTATÁSI MUNKATÁRSI MOBILITÁSI PROJEKTEKRŐL:

honlap: www.erasmusplusz.hu
 telefon: +36-1/237-1320
 e-mail: Berkes Blanka - blanka.berkes@tpf.hu
 Rácz Zoltán – zoltan.racz@tpf.hu